

ЖАН ДЪО ЛАФОНТЕН

ИЗБРАНИ БАСНИ

София, 2021

Преводът е направен по избрани басни от изданието

JEAN DE LA FONTAINE

OEUVRES COMPLÈTES

Gallimard, « Bibliothèque de la Pléiade », 1991

Édition présentée, établie et annotée

par Jean-Pierre Collinet

© Издателство „Изток-Запад“, 2021

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Атанас Сугарев, Паисий Христов, превод 2021

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2021

ISBN 978-619-01-0802-3

ЖАН ДЬО ЛАФОНТЕН

ИЗБРАНИ БАСНИ

Превод от френски
Атанас Сугарев
Паисий Христов

Редактор
Стоян Атанасов

Драги, малки и големи читатели,

Тази книга съдържа по-голямата част от най-популярните басни на великия френски поет Жан дьо Лафонтен. Някои от тях вече са ви познати от предишни издания, други ще прочетете за пръв път. Характерното за тези тук е, че те се избрани от най-новия пълен превод на всичките 243 басни на Лафонтен от скорошното издание на „Изток-Запад“, направени за пръв път на български език.

Жан дьо Лафонтен е роден точно преди 400 години – през 1621 г. Неговите басни обаче са били и си остават винаги актуални. Те се четат с еднакво удоволствие от малки и големи и изпълняват своята главна задача – да забавляват, но и да поучават, като дават по най-добрия поетичен начин първи житейски уроци на децата. Макар в басните главните герои да са основно животните и растенията, те са отражение на живота и ни предлагат среща както с човешките слабости и недостатъци, така и с човешкото достойнство и благородство. Чрез тяхната иносказателност, без директно да критикува или осъжда, Лафонтен извежда в края на всяка басня житейската мъдрост, която се съдържа в поуката от сюжета.

Лафонтен заимства темите на своите творби от редица автори от древността като Езоп, Федър и др., както и от френското народно творчество. Неговото най-голямо достойнство е, че придава поетична форма и изказ на късите и сухи сюжети на въпросните автори, с което допринася за тяхното по-леко четене и възприемане и ги прави безсмъртни и до днес.

Атанас Сугарев

Книга първа

I

ЩУРЕЦ И МРАВКА

Щурецът цяло лято пял,
трошица не събрал
и като духнал севернякът,
разбрал, че гладни дни го чакат,
5 щом докато се веселил,
с храна не бил се запасил.
За да избегне глад, неволи,
отишъл мравката да моли
да му даде назаем тя
10 храна поне до пролетта.
„Пък аз през следващото лято
ще ти се отплатя богато
и всичко, с лихвите, във брой
ще си ти върна“ – казал той.
15 Но стиснатата Баба мравка
не чула жалната молба.
„Ти лятото къде проспа?“ –
му рекла тя на подигравка.
„Аз ден и нощ от все сърце
20 на всички пеех за разтуха.“
„Е, щом си пял за тоз, що духа,
тогава тропкай днес хорце.“

II

ГАРВАН И ЛИСИЦА

- Бил кацнал гарванът на кичест клон
и сиренце във клюна стискал здраво.
Лисицата дошла и с мил поклон
му заприказвала лукаво:
- 5 „Приятелю сладкоречив,
в гората аз не зная от тебе по-красив.
И ако твоите звучни песни
са в тон с перата ти чудесни,
като същински феникс ще бъдеш ти сред нас.“
- 10 А гарванът, подмамен от хитрата уловка,
дал воля там на своя глас,
но паднало парчето от черната му човка
и подлата лисица го грабнала със смях.
„Ласкатели щом слушаш, тях
- 15 ще храниш цял живот за своя сметка“ –
му казала за сбогом коварната кокетка.
Тъй сиренцето друг изял,
а гарванът посрамен поуката разбрал.

III

ЖАБАТА, КОЯТО ИСКАЛА ДА СТАНЕ ГОЛЯМА КОЛКОТО ВОЛА

Видяла дребна жаба вол,
харесало ѝ тялото могъщо,
за да изпъкне тя пред всички в своя гъол,
решила с едър ръст да се сдобие също
5 и занадувала се тази твар.
Към жабите във гъстия шавар
обърнала се тя: „Пораснах ли голяма?“ –
и въздух гълтала безспир.
Но щом ѝ рекли те: „Промяна още няма“ –
10 надула се така, че пукнала подир.
Мнозина в този свят на глупостта робуват:
тъй всеки буржоа желае замък днес,
васалът търси кралска чест,
слугата за слуги бленува.